

VLADIN POVRATAK

Goran Gocić

Gledam s gospodinom Vladimirom Petrićem neki opskurni film na Festivalu kratkog metra. Vlada odmah primećuje jadne uslove projekcije: „Vidite, odsekli su gornji deo slike, pa figure ostaju nekompletne... Zamislite Pikasovo platno kojem fali pet santimetara.“ Zatim slika izlazi iz fokusa. Profesor me šalje da opomenem projekcionista. Odlazim, šta ću. Ubrzo potom neko otvara prozorčić na prednjem delu sale Doma sindikata i snop svetlosti prodire u dvoranu, kao u onoj sceni iz filma *Treći čovek* kad se otkriva da je Hari Lajm živ. Sad Vlada lično odlazi da opominje.

Vladu tako pamtim: nikad nije prihvatao kompromis. Pitao sam se kako uopšte opstaje čovek s tako visokim kriterijumima, tako niskim pragom tolerancije. Za sve su kod njega važili samo olimpijski standardi: za film elitistički, dakle kao kod umetnosti; za ideologiju liberalni, dakle pobuna protiv dogmi, za tehnolo-

giju progresivni, dakle TV i DV čim su se pojavili, u karijeri prestižni, dakle VGIK, MoMA, Harvard.

Iako se profesor Petrić, po sopstvenom priznanju, teško navikavao na obraćanje sa „gospodine“ umesto „druže“, on je ipak bio gospodin *par excellence*. Ali pored titule aristokrate, nazvao bih ga i autokratom. I prva i druga osobina posledica su njegovog dugogodišnjeg držanja katedre, što ga je obdario iznivelisanim, kristalisanim izražavanjem. Ili je možda to bilo urođeno?

Vladin specifičan način davanja intervjuja logično je proistekao iz spomenutih osobina. U konkretnom slučaju, Meliha Pravdić je bila meta ultimatumu.

Kada se penzionisao na Harvardu i 1997. vratio u Beograd, pomno sam pratio seriju Petrićevih predavanja o filmu. Predavanja su bila namenjena studentima prvo u „Dunav filmu“, a zatim na FDU. I jednih i drugih je bilo malo; nikad Vladu nije slušalo više od dvadesetak školaraca. Upoređujući pitomce iz privatne i državne škole, primetio sam da su prvi bili finiji i okupaniji, a potonji drčniji i bolje upućeni.

Sećam se da su na ta predavanja svraćali Puriša Đorđević, Andrija Dimitrijević i Saša Radojević. Zar smo samo mi poželeli da čujemo živu reč najznačajnijeg srpskog teoretičara filma? Istina, kad razmislim, malo je ljudi takođe došlo da čuje Milтона Fridmana, Jozefa Bojsa, Žaka Deridu ili Alena Ginzberga kad su nastupali u Beogradu.

Gospodin Petrić je rođen 1928. i već je tada bio u ozbiljnim godinama. Što ne znači da je ostario – barem prema Krležinoj definiciji prema kojoj počinjete da starite u trenutku kada izgubite radoznalost. Vlada je na prosto odbijao da ostari. To se dogodilo tek kad se raz-

bolela Dara Čalenić, njegova muza i životna saputnica. Događaj mi je otvorio novu perspektivu: Vlada je bio daleko osetljiviji čovek nego onaj za koga se izdavao.

Pamtim naše ručkove po beogradskim restoranima. Agilan, oštrouman, zabavan, kozerskog i živog duha – što se dobro vidi iz intervjua s Melihom – on je jednako dobro komunicirao s dvadesetogodišnjacima, sa mnogim i pripadnicima svoje generacije. Vlada Petrić gotovo da je imao harizmu kakvog političkog ili verskog lidera: neodoljivo je privlačio ljude u svoju orbitu. U druženju nije bilo ni traga elitizmu koji je dosledno sprovodio na svakom planu. I knjiga koju držite u rukama dokaz je za to.